

ODNOS MORFOLOŠKIH I PSIHOLOŠKIH KARAKTERISTIKA

Konstantin Momirović i Ankica Hošek
Institut za kriminološka i sociološka istraživanja

Analize relacija između morfoloških i psiholoških karakteristika, izvedene pod različitim kaničkim modelima, pokazale su da i u populaciji muškaraca, i u populaciji žena postoje značajne i znatne korelacije između građe tela i kognitivnih sposobnosti, i relativno niske, ali značajne korelacije između građe tela i osobina ličnosti. Analize na uzorcima iz populacije muškaraca koji su se nalazili u aproksimativno stacionarnoj fazi razvoja morfoloških, kognitivnih i konativnih karakteristika pokazale su da je stenomorfna građa tela, definisana razvojem skeletalnih dimenzija i mišićne mase, u znatnoj pozitivnoj korelaciji sa generalnim kognitivnim faktorom, definisanim pretežno efikasnošću procesora za paralelnu obradu informacija, i da astenična građa tela pogoduje samo rešavanju jednostavnih problema koji se mogu rešiti elementarnim funkcijama perceptivnog i serijalnog procesora. Te su analize istovremeno pokazale da je regulacija konativnih funkcija bolja u muškaraca snažne telesne građe, ali da stenomorfija pogoduje razvoju primarne agresivnosti. Analize na uzorcima iz populacije žena koje su se nalazile u aproksimativno stacionarnoj fazi razvoja morfoloških, kognitivnih i konativnih karakteristika pokazale su da je povezanost između građe tela i intelektualnih sposobnosti još veća nego u muškaraca, ali da je definisana drugačijim sklopom morfoloških karakteristika; žene harmoničnije građe tela imale su sistematski bolje rezultate na svim merama efikasnosti perceptivnog, serijalnog i paralelnog procesora. Retke analize relacija morfoloških karakteristika i osobina ličnosti u žena pokazale su, takođe, da žene harmoničnije građe tela imaju nešto bolju regulaciju i kontrolu konativnih funkcija, i da su ispadi u regulaciji tih funkcija znatno češći u neproporcionalno i neskladno građenih žena. Kako su se ove relacije očuvale i nakon parcijalizacije socijalnih činilaca koji su mogli uticati i na razvoj morfoloških, i na formiranje intelektualnih sposobnosti i osobina ličnosti, zaključeno je da su te relacije delom posledica genetičkih činilaca, a delom posledica facilitirajućeg uticaja povoljnog morfološkog sklopa na opseg i intenzitet motoričke aktivnosti, posebno u ranom detinjstvu, koja ima značajan uticaj i na formiranje kognitivnih sposobnosti, i na formiranje adaptativno povoljnog sklopa ličnosti.

Ključne reči: morfologija / inteligencija / ličnost